

Det skal understreges, at ovenstående eksempler på indirekte omkostninger *i nogle tilfælde kan være direkte omkostninger*, dvs. omkostninger som kan relateres direkte til det enkelte produkt. Dette kan fx gælde forbrug af tidligere afholdte udviklingsomkostninger. Kategoriseringen afhænger som tidligere nævnt af de specifikke forhold i institutionen og den indtægtsdækkede virksomhed. Er omkostningerne direkte kan de beregnes efter samme principper som nedenfor, blot kan omkostningerne henføres direkte til det enkelte produkt.

Det skal i øvrigt bemærkes, at hvis der fx indgår forbrug af tidligere afholdte udviklingsomkostninger i produktionen af ydelser i den indtægtsdækkede virksomhed samtidig med, at denne ekspertise sælges direkte til andre, bør den kalkulerede omkostning svare til den salgspris, der er til andre.

5.1. Pensionsforpligtelse

Pensionsforpligtelser over for tjenestemænd tilhører den del af fællesudgifterne, som skal afholdes i fremtiden. I omkostningskalkulationen skal denne omkostning medregnes. Der skal således laves et skøn over den fremtidige pensionsudgift for de tjenestemænd, der udfører opgaver, som er fælles for hele institutionen.

For de tjenestemænd, som er direkte impliceret i produktionen i den indtægtsdækkede virksomhed, er det, jf. afsnit 3, nemmest at medregne pensionen til de direkte lønomkostninger.

Pensionsforpligtelsen opgøres efter Finansministeriets retningslinier. I kalkulationseksemplerne i bilag 3 er tjenestemandspensionen tilnærmelsesvis opgjort som 15 pct. af tjenestemandslønnen.

5.2. Forrentning af driftskapital

Forrentningen af driftskapitalen skal modsvare de omkostninger en privat virksomhed har til udlæg i forbindelse med produktionen.

Hvis betalingen for produktet sker løbende, dvs. ved aconto fakturering, hvilket er hensigtsmæssigt, vil man i kalkulationen kunne se bort fra forrentning af driftskapitalen. Tilsvarende gælder, hvis produktionstiden og kredittiden er meget kort.

Er der derimod tale om en længere produktionsperiode, hvor betalingen for produktet først sker ved leveringen eventuelt med kredittid, kan det være nødvendigt at indregne en forrentning af driftskapitalen i kalkulationen.

5.3. Forrentning og afskrivning af anlægskapital

Omkostningerne til forrentning og afskrivning af anlægskapital, dvs. maskiner, bygninger, grunde mv., skal ligeledes medregnes i omkostningskalkulen. *Man skal her være opmærksom på, at de aktiver, der skal forrentes, kan optræde på både drifts- og anlægsbudgettet.* Anskaffes der fx EDB-udstyr over driftsbudgettet, skal udgifterne i forbindelse hermed inddrages i beregningen. Beregningen af forrentning og afskrivning kan ske efter forskellige metoder.

Den mest anvendte metode er saldometoden. Efter saldometoden beregnes det årlige afskrivningsbeløb med en fast procent af aktivets restværdi. Restværdien, som er den, der skal forrentes, udregnes som anskaffelsværdien fratrukket tidligere års afskrivninger. Andre metoder som den lineære metode, kan benyttes ved beregning af de årlige afskrivninger.

Afskrivningsprocentens størrelse fastlægges ud fra de enkelte aktivers forventede levetid. Levetiden bør være den periode, hvori anlægget under hensyn til dets karakter og udgifter til reparation og vedligeholdelse skønnes at blive anvendt i produktionen. Der skal principielt fastlægges levetider for hver enkelt af institutionens anlægsaktiver. Der kan arbejdes med fysisk eller økonomisk levetid. Den fysiske levetid bestemmes af slitage og mere aktivitetsuafhængige faktorer som vind, vejr og vold. Den økonomiske levetid bestemmes af produktionsuafhængige faktorer som fx teknisk forældelse (nye produktionsmetoder). Er den økonomiske levetid kortere end den fysiske, skal denne bruges som udgangspunkt for beregningerne.

I bilag 1 er der vist eksempler på levetider og afskrivningsprocenter for nogle typer af anlægsaktiver.